

این پرسشنامه در سال 1972 توسط گلدبرگ و به منظور شناسایی اختلالات روانی در مراکز و محیط های مختلف تدوین شده است. سوال های پرسشنامه که به بررسی وضعیت روانی فرد در چهار هفته (یک ماه) اخیر می پردازد، در برگیرنده نشانه هایی مثل افکار و احساسات نابهنجار و جنبه هایی از رفتار قابل مشاهده می باشد. به همین جهت سوال ها بر موقعیت «اینجا و اکنون» تأکید دارد. به اعتراف بسیاری از پژوهشگران، پرسشنامه سلامت عمومی شناخته شده ترین ابزار غربالگری تا کنون در دنیای روان پزشکی و علوم رفتاری و روانشناسی است که تأثیر شگرفی بر پیشرفت پژوهش ها داشته است. این پرسشنامه به صورت فرم های 60، 30، 28 و 12 سوالی است که فرم 28 سوالی و فرم 12 سوالی هم در ایران و هم در سایر کشورها کاربرد بسیار داشته است. پرسشنامه سلامت عمومی (12 سوالی)، شامل 12 سوال از 60 سوال پرسشنامه اصلی است که همانند فرم های دیگر، هر یک از سوال های آن شدت مشکلات روانی را در چند هفته اخیر می سنجد.

روش نمره گذاری و تفسیر

نمره گذاری پرسشنامه های سلامت عمومی به دو صورت متداول می باشد. یکی روش نمره گذاری سنتی گلدبرگ که به صورت (0-0-1-1) است. یعنی گزینه های الف و ب نمره صفر و گزینه های ج و د نمره یک می گیرند. در این صورت حداکثر نمره آزمودنی در پرسشنامه سلامت عمومی (12 سوالی)، برابر با 12 خواهد شد. روش دیگر نمره گذاری، نمره گذاری لیکرت می باشد که به صورت (0-1-2-3) است، یعنی گزینه الف نمره صفر، گزینه ب نمره 1، گزینه ج نمره 2 و گزینه د نمره 3 می گیرد. حداکثر نمره آزمودنی با این روش نمره گذاری در پرسشنامه سلامت عمومی (12 سوالی)، برابر با 36 خواهد شد.

پایایی و روایی

برای بررسی پایایی پرسشنامه، ثبات داخلی ابزار (پرسشنامه)، با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ارزیابی شد که در نتیجه این ضریب، 0/87 محاسبه گردید. روایی پرسشنامه نیز با استفاده از روش تحلیلی مقایسه گروه های شناخته شده² مورد بررسی قرار گرفت. نتایج آزمون تحلیل واریانس³ در بررسی نمره پرسشنامه سلامت عمومی و وضعیت کلی کیفیت زندگی (به عنوان متغیر گروهی) نمایانگر تفاوت های قابل ملاحظه ای بین گروه ها بود، به این صورت که افراد دارای وضعیت بهتر کیفیت زندگی، در پرسشنامه سلامت عمومی حایز نمرات پایین تری گردیده، از سوی

1 . GHQ-12

2 . Know Groups Comparison

3 . ANOVA

دیگر، افراد دارای کیفیت زندگی «خیلی بد» تا «بد» به صورت معناداری از پرسشنامه سلامت عمومی (12سوالی)، نیز نمره بالایی کسب کردند ($F=58$, $P<0.001$). همچنین به منظور تعیین حساسیت، ویژگی و بهترین نقطه برش از منحنی ویژگی عملی گیرنده⁴ استفاده گردید و در نتیجه، بهترین نقطه برش در مورد پرسشنامه 12 سوالی سلامت عمومی برابر 3/5 با حساسیت 87% و ویژگی 60% محاسبه شد.

عبادی و همکاران (1389)، مطالعه ای را با هدف بررسی پایایی و روایی پرسشنامه 12 سوالی سلامت عمومی به عنوان ابزاری جهت سنجش وضعیت بهداشت روانی جوانان و سایر اقشار جامعه ایرانی طراحی و اجرا کردند. پس از ترجمه نسخه اصلی پرسشنامه از زبان انگلیسی به فارسی با استفاده از روش ترجمه استاندارد⁵، پایایی و روایی آن مورد بررسی قرار گرفت. با استفاده از روش نمونه گیری آسان 748 نفر از جوانان 18 تا 25 ساله ایرانی به عنوان نمونه انتخاب گردیده و پرسشنامه مذکور را تکمیل نمودند. متوسط سن پاسخ دهندگان 21.1 سال (با انحراف معیار 2.1 بوده)، اکثریت آنان را زنان (76 درصد)، افراد مجرد (84 درصد) و دانشجویان (51 درصد) تشکیل می دادند. با توجه به شیوه نمره گذاری پرسشنامه که ما بین صفر (وضعیت مطلوب) تا 12 (وضعیت نامطلوب) متغیر است، میانگین نمره پاسخ دهندگان 3.7 (با انحراف معیار 3.5) به دست آمد. برای بررسی پایایی پرسشنامه، ثبات داخلی ابزار (پرسشنامه)، با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ارزیابی شد که در نتیجه این ضریب، 0.87 محاسبه گردید.

روایی پرسشنامه نیز، با استفاده از روش تحلیلی «مقایسه گروه های شناخته شده»⁶ مورد بررسی قرار گرفت. نتایج آزمون تحلیل واریانس در بررسی نمره پرسشنامه سلامت عمومی و وضعیت کلی کیفیت زندگی (به عنوان متغیر گروهی) نمایانگر تفاوت های قابل ملاحظه ای بین گروه ها بود، به این صورت که افراد دارای وضعیت بهتر کیفیت زندگی، در پرسشنامه سلامت عمومی حایز نمرات پایین تری گردیده، از سوی دیگر، افراد دارای کیفیت زندگی «خیلی بد» تا «بد» به صورت معناداری از پرسشنامه سلامت عمومی نیز نمره بالایی کسب کردند ($F=58.6$, $P<0.001$). همچنین به منظور تعیین حساسیت، ویژگی و بهترین نقطه برش از منحنی ویژگی عملی گیرنده⁷ استفاده گردید و در نتیجه بهترین نقطه برش در مورد پرسشنامه 12 سوالی سلامت عمومی برابر 3.5 با حساسیت 87 درصد و ویژگی 60 درصد محاسبه شد. در نهایت، مشخص شد که نسخه ایرانی پرسشنامه 12 سوالی سلامت عمومی، ابزاری با پایایی و روایی مناسب، جهت اندازه گیری وضعیت بهداشت و سلامت روانی، در بین جوانان ایرانی است.

4 . Receiver Operating Characteristic Curve-ROC Curve

5 . Backward-Forward

6 . Known Groups Comparison

7 . Receiver Operating Characteristic Curve-ROC Curve

ج) پرسشنامه سلامت عمومی:

دانش آموز گرامی

در این قسمت می خواهیم بدانیم که در چند هفته گذشته، ناراحتی جسمانی داشته اید و یا به طور کلی، وضع عمومی سلامت شما چگونه بوده است. لطفاً پاسخی را که فکر می کنید بیشتر از پاسخهای دیگر با وضع شما مطابقت دارد، مشخص کنید. فراموش نکنید می خواهیم وضع کنونی و اخیر شما را بدانیم، نه آنچه در گذشته وجود داشته است.

- 1- آیا در چند هفته گذشته، به دلیل نگرانی زیاد دچار بی خوابی شده اید؟
☐ بیش از معمول ☐ در حد معمول ☐ بدتر از معمول ☐ بسیار بدتر از معمول
- 2- آیا در چند هفته گذشته، قادر به تمرکز بر کارها و امور خود بوده اید؟
☐ بیش از معمول ☐ در حد معمول ☐ بدتر از معمول ☐ بسیار بدتر از معمول
- 3- آیا در چند هفته گذشته، احساس کرده اید که نقش مفیدی در انجام کارها داشته اید؟
☐ بیش از معمول ☐ در حد معمول ☐ بدتر از معمول ☐ بسیار بدتر از معمول
- 4- آیا در چند هفته گذشته، قادر به تصمیم گیری در امور خود بوده اید؟
☐ بیش از معمول ☐ در حد معمول ☐ بدتر از معمول ☐ بسیار بدتر از معمول
- 5- آیا در چند هفته گذشته، احساس کرده اید که دائماً تحت فشار هستید؟
☐ بیش از معمول ☐ در حد معمول ☐ بدتر از معمول ☐ بسیار بدتر از معمول
- 6- آیا در چند هفته گذشته، قادر به روبه رو شدن با مشکلات خود بوده اید؟
☐ بیش از معمول ☐ در حد معمول ☐ بدتر از معمول ☐ بسیار بدتر از معمول
- 7- آیا در چند هفته گذشته، احساس افسردگی و غمگینی داشته اید؟
☐ بیش از معمول ☐ در حد معمول ☐ بدتر از معمول ☐ بسیار بدتر از معمول
- 8- آیا در چند هفته گذشته، احساس اعتماد به نفس خود را از دست داده اید؟
☐ بیش از معمول ☐ در حد معمول ☐ بدتر از معمول ☐ بسیار بدتر از معمول
- 9- آیا در چند هفته گذشته، خود را آدم بی ارزشی پنداشته اید؟
☐ بیش از معمول ☐ در حد معمول ☐ بدتر از معمول ☐ بسیار بدتر از معمول
- 10- آیا در چند هفته گذشته، روی هم رفته نسبت به زندگی احساس خرسندی داشته اید؟
☐ بیش از معمول ☐ در حد معمول ☐ بدتر از معمول ☐ بسیار بدتر از معمول
- 11- آیا در چند هفته گذشته، احساس نموده اید که نمی توانید بر مشکلات خود فائق آیید؟
☐ بیش از معمول ☐ در حد معمول ☐ بدتر از معمول ☐ بسیار بدتر از معمول
- 12- آیا در چند هفته گذشته، از فعالیت های روزمره خود لذت برده اید؟
☐ بیش از معمول ☐ در حد معمول ☐ بدتر از معمول ☐ بسیار بدتر از معمول

